

15.2.2018

DigiNYT-seurantaryhmä

Aika To 15.2.2018 klo 10–12

Paikka VM Mariankatu 9, nh. Loppupeli

Osallistujat

Olli-Pekka Heinonen, pj.	Petteri Koponen, poissa
Pekka Ala-Pietilä	Mirjami Laitinen
Martti Hetemäki, poissa	Riku Jylhäkangas, poissa
Tuomas Vanhanen	Janne Kerkelä, poissa
Otto Juote	Mikael Grannas
Anna-Maija Karjalainen	Pekka Soini, poissa
Timo Laitinen, poissa	Tommi Karttaavi, poissa
Heikki Mannila, poissa	Ville Peltola, poissa
Petri Peltonen	Aleksi Kopponen, siht.
Mikko Kosonen, saapui 10:40	Marjut Siintola, siht.
Nina Nissilä	

Uudet jäsenet:

Päivi Nerg, alivaltiosihteeri, VM
Päivi Sillanaukee, kansliapäällikkö, STM, poissa
Katri-Leena Launis, digijohtaja, Kela
Sami Manninen, ylijohtaja, OM, poissa
Sirpa Kekkonen, strategiasihteeristön päällikkö, VNK

Sami Kivivasara, VM (vieras)

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10:07.

2 Edellisen kokouksen muistio (14.12.)

Edellisen kokouksen muistiota ei käsitelty.

3 Uusien jäsenten esittely

Puheenjohtaja esitteli ryhmän uudet henkilöt:

Päivi Nerg, alivaltiosihteeri, VM
Päivi Sillanaukee, kansliapäällikkö, STM
Katri-Leena Launis, digijohtaja, Kela
Sami Manninen, ylijohtaja, OM
Sirpa Kekkonen, strategiasihteeristön päällikkö, VNK

Alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti poistui seurantaryhmästä siirtyessään oikeuskanslerin tehtäviin 1.1.2018.

4 Tietopolitiikan ja tekoälyn selonteko

Hallituksen tavoitteena on, että Suomesta kehittyy edelläkävijä tekoälyn soveltamisessa ja tietopolitiikassa. Hallitus päätti 29.1.2018 strategiaistunnossaan valmistella asiakokonaisuudesta selonteon, joka annetaan eduskunnalle syksyllä 2018. Selonteossa hahmotetaan kokonaiskuva siitä, mitä on jo tehty tai tekeillä sekä ennen kaikkea, mitä vielä on tehtävä päästäksemme edelläkävijyyteen. Selonteon kautta eduskunta kytkeytyy keskusteluun ja näin valmistellaan siltaa seuraavalle hallituskaudelle.

Päivi Nerg alusti aiheesta:

- Selonteon otsikko on *Eettistä tietopolitiikkaa tekoälyn aikakaudella*. Hallitus päättää 15.2., miten organisoidutaan ja mikä on aikataulu, jotta selonteko ehtisi loppusyksystä eduskuntaan.
- Puhutaan tietopolitiikasta laajalla määrittelyllä: tekoäly, alustatalous ja tekoälyajan osaaminen. Ymmärrys on kasvanut ainakin valtioneuvoston sisällä. Perustetaan poikkihallinnollinen tietopolitiikkaryhmä, jonka alla organisoidaan ainakin ryhmät teemoista tekoäly (yhteys TEMin Tekoälyohjemaan), taloudelliset vaikutukset ja tavoitteet ja osaamistarpeet (yhteys ainakin OKM ja OSAKO-ministeriryhmään).
- Nykyisistä ministeriryhmistä mikään ei sovellu, eikä ole riittävän ketteryä viedä useammalle ministeriryhmälle, joten perustetaan ministeriryhmä (Täky), joka keskittyy tukemaan ja sparraamaan työtä.
- Hyödynnetään olemassa olevia verkostoja, kuten ekosysteemifoorumi, tekoälyaika, Juhta, Tietokeko, jne.
- Paperi; kuulemisen ja verkostoitumisen foorumeita: olemassa olevat verkostot, ei tehdä uutta vaan hyödynnetään olemassa olevia.
- Selontekoon sisältyisi ainakin tietoturva, tietosuojaa, tiedon keräystä, eettisiä kysymyksiä, osaamistarpeita, jne. Selonteko haastaisi hallitusta, mutta myös eduskuntaa kysymyksistä, jotka muovaavat yhteiskuntaa. Mitä on tehty ja mitä voidaan vielä tehdä tällä hallituskaudella ja mitä pitäisi viedä seuraavaan hallitusohjelmaan?
- Kehysriihessä tarkastelleen asiaa ja haetaan fokusta.
- DigiNYT on ryhmä, joka voi osaltaan tukea selonteon valmistelua.

Keskustelussa tuli esille, että

- parlamentaarinen keskustelu olisi hyvä saada käyntiin mahdollisimman nopeasti ja hyvissä ajoin ennen vaaleja.
- on tärkeää olla yhteinen käsitys siitä, mitä pitää tehdä ensi vaalikaudella.
- tekoälyn kyky ylittää fiksuimmankin lääkärin jossakin kohdassa. Siitä voi seurata koulutustasovaateiden aleneminen. Tarvittaneen myös uudelleen kouluttamista.
- alustat ovat nyt amerikkalaisia ja jatkossa aasialaisia, kiinalaisia. Suomen rooli voisi olla alustojen hyödyntäminen, ei niiden kehittäminen.
- suomalaista intressiä on vaalittava. Verovaroin on koottu dataa.
- ekosysteemifoorumissa on tilaisuuksia eri aiheista. Keulakuvana on pääministerin valtiosihteeri. Sitä kannattaisi käyttää tässäkin työssä.
- ei ole mitään mahdollisuuksia, ei Euroopalla eikä Suomella, rakentaa mitään platformeja. Platformeja on monen tasoisia. Avainkysymys on,

kuka on vikkelin soveltamaan olemassa olevia platformeja omaan kehittämiseen.

- käytännön soveltaminen ratkaisee, Auroran valmistelua jatketaan, kehysriihessä jatketaan käsittelyä.
- selonteolla on tosi iso pedagoginen luonne. Kansalaiskeskustelu-olutu vuus on otettava mukaan.
- tietopolitiikka on hyvä määritellä.
- Suomelle alkaa kesällä 2019 Euroopan neuvoston puheenjohtajuus, sillä forumilla voi keskustella eettisistä kysymyksistä
- Kanadassa on selkeästi erotettu vahva virkamieskoneisto, jossa on hallitusohjelman ohjaus, tilannekuva, tulevaisuuskuva ja koko hallintoa palveleva yhteinen koneisto. Valmistele yli hallituskautisia teemoja, joita Suomessakin on enenevässä määrin.
- on hienoa, että eettinen puoli on nostettu otsikkoon asti.
- datalla ja datan laadulla on suuri merkitys, koko homma perustuu datan laatuun. Datan liikkuvuus yli sektorirajojen pakottaa toimintatapojen uudelleenkytkentään
- maakunta- ja soteuudistus on yksi näkökulma. Se on isoin muutos Suomessa (maakuntatieto, kuntatieto, tietoon liittyvät asiat työn alla). Siinä tehdään maakuntien lisäksi myös uudet kunnat ja uusi valtio.
- on asioita, joita voi viedä iteroiden eteenpäin. Ei kaikkia, koska niitä ei voi muuttaa. On tunnistettava, mikä on tehtävä kerralla kuntoon ja mitä voidaan muuttaa myöhemmin.
- maakunnat tulevat 2020, eikä kaikkea ehditä saada aikaan. Kukaan ei saa kuolla maakuntauudistuksen vuoksi. On vahva tahtotila, että samanaikaisesti, kun turvataan häiriötön toiminta, sovitaan, miten tätä isoa muutosta tehdään.

5 Elämäntapahtumapilotit 2018

DigiNYT-suositusten kevään 2018 elämäntapahtumapilotit esiteltiin toimintatapojen ministerityöryhmässä joulukuussa 2017. Pilottien toimeenpanoa käynnistetään parhaillaan. Tällä hetkellä piloteiksi ovat suodattuneet eri vaiheiden jälkeen seuraavat kolme elämäntapahtumaa:

- Muutto opiskelijakaupunkiin / Tampere, Kuntaliitto, Turku
- Kiinni työelämään elinikäisen oppimisen avulla / STM, OM
- Lasten ja vanhempien hyvinvoinnin turvaaminen avioerossa ja sen jälkeen / Ely-keskus, OKM, Keha-keskus, OPH, TEM

Piloteissa työskennellään sektorirajat ylittävänä yhteistyönä. Työn tavoitteena on suunnitella kukin elämäntapahtumaprosessi sekä niihin liittyvät keskeiset sidosryhmät ja niiden välinen toiminta ihmisen/ihmisten näkökulmasta. Piloteissa etsitään uusi toimintamalli, jossa palvelut ja organisaatiot järjestyvät kunkin elämäntapahtuman ympärille mahdollistamaan ihmiskeskeinen ja ennakointikykyinen yhteiskunta.

Toimeenpanon suunnittelussa ratkotaan kysymyksiä, jotka liittyvät johtamiseen, toimivaltaan, toimijoiden välisiin rooleihin, resursseihin, tietovirtoihin, lainsäädäntöön sekä elämäntapahtuman ympärille kehkeytyvän kv-ekosysteemin edellytyksiin.

Elämäntapahtumapilotit luovat myös mahdollisuuden tarkastella kontekstisidonnaisesti tietopolitiikkaa, tekoälyä sekä eettisiä näkökulmia käynnistytävää selontekoa varten.

Aleksi Kopponen alusti aiheesta

Keskustelussa tuli esille, että

- elämäntapahtumapiloteilla on liittymä tietopolitiikkaan tietovirtojen kautta, miten tieto liikkuu tapahtumassa
- olisi tehtävä pientä viestintäponnistelua, jotta ohjelma muuttuisi oikeaksi elämäksi.
- keskijohto on haastava, ylempi johto ja asiantuntijat jo ymmärtävät
- mitkä ovat ne kohdat, jotka pitää muuttaa laissa tai muualla, jotta saadaan tapahtumaan
- opeissa pitää päästä konkreettiselle tasolle. On tunnistettava, mitä rakenteita pitää rikkoa. Nyt ei ole sellaista foorumia.
- pitää tehdä elämäntapahtumiin kartta tarvittavista päätöksistä ja siitä, kuka ne tekee. Liitettävä oma kartta jokaisesta elämäntapahtumasta.
- on tärkeää poistaa päätöksenteon esteet.
- mikä on kansalaisen kannalta hyvä ja mikä ei ja kuka sen päättää
- on oltava ihmiskeskeinen näkökulma: ei lähdettäisi rakenteet edellä, pitää löytää ajatusmallien ja aihepiirien kautta, mikä on kansalaiselle näkyvä hyöty ja miten se kansalaiselle näkyy, jos tehdään tietyt päätökset, niin kansalaiskokemus parantuu
- jos saadaan koottua kokemustietoa 15.6. mennessä, se kannattaa käsitellä ekosysteemifoorumissa

On saatu kokonaiskuva ja linjaavia näkemyksiä ohjastamaan. Tämän seurantaryhmän mukana olo prosessia on hyvä.

6 DigiNYT, vuoden 2018 agenda ja tavoitteet

DigiNYT-seurantaryhmän keskeisenä aiheena vuodelle 2018 on huolehtia siitä, että Suomi on oivaltava uuden teknologian soveltaja. Suomen on oltava houkutteleva markkina ja maa erilaisille kokeiluille, osaajille ja osaamiselle kasvaa ja karttua. Sen vuoksi on tärkeää varmistaa, että uudet ekosysteemit myös kehkeytyvät Suomessa. Tämä aihe nivoutuu myös tekoälyn ja tietopolitiikan selontekoon.

Samalla on tärkeää huolehtia, että työ on hallituskaudet ylittävää, pitkäjänteistä ja määrätietoista. DigiNYT-seurantaryhmä tukee panoksellaan seuraavan hallitusohjelman valmistelua.

Keskittymisen kohteena on lisäksi julkisen sektorin oma digitalisaatio ja erityisesti toimintatapojen muodonvaihdos (tehokkaasta hallinnosta kohti ihmiskeskeistä ja ennakkointikykyistä yhteiskuntaa, jossa on elämäntapahtuma-ajatteluun perustuva toimintatapa).

DigiNYT-seurantaryhmän keskeisiä seurantakohteita vuonna 2018 ovat:

- Elämäntapahtumapilotit luomaan uusi sektorirajat ylittävä toimintatapa
- Tekoäly (sekä osana selontekoa että julkisen hallinnon tekoälyohjelma Aurora)
- Ekosysteemifoorumin toimintamallin tukeminen

- Keskeiset lainsäädäntöuudistukset (mm. digitaalisuuden ensisijaisuus, tietosuoja-asetus ja tiedonhallintalaki)

Aleksi Kopponen alusti aiheesta.

Keskustelussa nousivat esille seuraavat teemat.

- Tietopolittikka
- Suomen pj-kauden agenda
- vaalikauden ylittävä työn jatko, tavoitteiston muotoutuminen
- (ICT 2015 oli pilotti Suomessa, se onnistuttiin nostamaan hallituskauden yli)

7 Muut asiat

Ei muita asioita.

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:47.